

Projectplan 2022-2025

1. Inleiding

In september 2007 is het eerste beleidsplan van de SDB vastgesteld en daarna is het vrijwel jaarlijks aangepast. Het beleidsplan dat nu voor u ligt is vastgesteld in juni 2022.

2. Relatie met de USRK

De Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB) is op 18 november 2004 opgericht in opdracht van de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken (USRK). Hierdoor is het sinds 2 januari 2002 bestaande Bureau Sociaal Juridische Dienstverlening van de USRK verzelfstandigd. De band met de USRK is nog steeds van belang, de benoeming van bestuurders en wijziging van de statuten worden ter goedkeuring aan de USRK voorgelegd. De stichting is blijken haar statuten opgericht overeenkomstig de identiteit van de USRK.

3. Doel en taak van de stichting

De statutaire doelstelling van de stichting is de organisatie van hulpverlening aan voornamelijk dakloze of thuisloze vreemdelingen, die zonder voldoende middelen van bestaan zijn. De statutaire middelen waarmee de stichting tracht dit doel te bereiken zijn:

- * de financiële en administratieve ondersteuning van het Bureau Sociaal Juridische Dienstverlening aan Buitenlanders en van andere activiteiten van de USRK inzake asielzoekers en vluchtelingen;
- * het werven van fondsen, het stimuleren van en deelnemen aan overleg tussen bij de hulpverlening van de doelgroep betrokken instanties.

4. Opdracht

Bestuur en medewerkers zien het als hun opdracht om mensen die in kommervolle omstandigheden verkeren op respectvolle wijze te helpen en te ondersteunen.

5. De werkzaamheden en het profiel van de stichting (het bureau)

Zoals uit de statutaire omschrijving volgt is de kerntaak van het bureau de sociaal juridische dienstverlening aan buitenlanders die zich in een gemarginaliseerde positie bevinden. Feitelijk gaat het vooral om migranten zonder verblijfsvergunning en in meerderheid om uitgeprocedeerde asielzoekers. Die uitgeprocedeerde asielzoekers zijn hetzij afkomstig uit erkend onveilige landen, hetzij niet in staat om aan te tonen uit welk land zij afkomstig zijn, zodat terugkeer uitgesloten is. Door allerlei oorzaken kan deze doelgroep vaak geen adequate hulp krijgen van andere instellingen, die bijvoorbeeld een beperkte doelgroep hebben of alleen adviseren en verwijzen.

Anders dan andere instellingen beperkt SDB zich niet tot ongedocumenteerden, SDB heeft een bredere doelgroep, namelijk ook andere personen van buitenlandse afkomst die in een gemarginaliseerde positie verkeren. SDB legt een sterke nadruk op intensieve en langdurige begeleiding, vaak in complexe zaken, ook van mensen die elders (niet in Utrecht) verblijven en niet door een instelling ter plaatse geholpen kunnen worden. SDB heeft onbezoldigde medewerkers, en is niet afhankelijk van financiering door de gemeente.

Het overgrote deel van de cliënten bestaat uit mensen die (nog) geen verblijfsvergunning hebben. Daardoor is het vreemdelingenrecht het belangrijkste rechtsgebied waarmee het bureau zich bezighoudt. Daarnaast moet ook aandacht besteed worden aan personen- en familierecht, sociaal zekerheidsrecht en verschillende andere rechtsgebieden. Het bureau voert gesprekken met de cliënt, adviseert, zorgt indien nodig ervoor dat de cliënt een advocaat vindt (en vaak wordt met de cliënt meegegaan naar de advocaat), en blijft de procedure volgen. Afgeleide taken zijn vooral de

toeleiding naar medische zorg, beperkte financiële ondersteuning, en hulp bij het vinden van onderdak.

Een nieuwe groep cliënten diende zich aan: mensen die als kinderen van gastarbeiders langdurig in Nederland verbleven, hun verblijfsvergunning zijn kwijtgeraakt doordat zij met Justitie in aanraking kwamen, en een verslavingsproblematiek hebben ontwikkeld. Terugkeer is geen optie omdat hun hele familie in Nederland woont en in het land van herkomst geen adequate zorg voor hen beschikbaar is. Wij onderzoeken hoe voor deze mensen een duurzame oplossing te vinden is. In een enkele geval zal de SDB haar steun (met name leefgeld) voortzetten nadat een cliënt is uitgezet en in zijn land nog geen bron van inkomsten heeft.

Nieuwe activiteiten zijn:

in voorkomende gevallen zelf procedures starten,

** artikel 64 Vreemdelingenwet (uitstel van vertrek om dringende medische redenen)*

** bezwaarschrift indienen;*

signaleringen:

** na klacht bij IND de Nationale Ombudsman wijzen op onjuist gedrag van de IND*

** ongunstige effecten van wet- en regelgeving.*

Contacten met collega-instellingen zijn van groot belang, bijvoorbeeld in het Utrechtse hulpverleningsoverleg, het Utrechtse besturenoverleg en het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (waar vertegenwoordigers van instellingen uit het hele land elkaar ontmoeten en informatie uitwisselen). In het algemeen wordt samengewerkt met andere instellingen als dat in het belang van cliënten is. Als het gaat om cliënten die zich buiten Utrecht bevinden is samenwerking met instellingen – en particulieren – ter plaatse veelvuldig aan de orde.

6. De werving van inkomsten

De werving van inkomsten gebeurt vooral door het benaderen van instellingen zoals kerkelijke gemeenten en diaconieën en fondsen met een verzoek om geldelijke ondersteuning. In voorkomende gevallen wordt aan particulieren of instellingen gevraagd om bepaalde projectkosten voor hun rekening te nemen. Op de website van SDB is informatie aan te treffen over hoe aan SDB kan worden gedoneerd.

7. Het beheer van het geld

Het bescheiden vermogen van SDB staat op een spaarrekening en een rekening-courant. Gelden die niet op korte termijn nodig zijn worden op de spaarrekening gestort. De rekeningen van de stichting worden beheerd door de penningmeester. Bij iedere bestuursvergadering wordt een financieel overzicht gepresenteerd.

Over elk boekjaar wordt door de penningmeester een financieel jaarverslag geschreven en door het bestuur vastgesteld. Het financieel jaarverslag wordt als bijlage gevoegd bij het eveneens elk jaar vastgestelde inhoudelijk jaarverslag. Tot dusver zijn jaarverslagen uitgebracht over 2004 tot en met 2024.

8. De besteding van het geld

Van de rekening-courant worden de cliëntgebonden kosten (onder meer leefgeld, kosten voor overnachtingen en reisgeld, alsmede tolkenkosten, leges, griffierechten en eigen bijdragen in de kosten van rechtsbijstand) bureaunkosten (onder meer huur, telefoonkosten, kantoorartikelen en reiskosten van vrijwilligers) en kosten van deskundigheidsbevordering en vakliteratuur betaald. Uitgaven van meer dan € 300 mag het bureau slechts doen na fiatting door het bestuur.

9. Een meerjarig projectplan

Aard en vooral omvang van de hulpvraag vanuit de doelgroep in de verdere toekomst zijn in hoge mate onvoorspelbaar. Wel mogen we met zekerheid aannemen dat ook over een aantal jaren nog steeds grote aantallen buitenlanders zich in een marginale positie zullen bevinden, en door een veelheid aan oorzaken niet de nodige hulp zullen kunnen vinden bij de reguliere hulpverlening of bij andere op de doelgroep gerichte instellingen. Maatschappelijk ontwikkelingen, en nieuwe wetgeving en nieuw beleid, leiden naar alle waarschijnlijkheid tot een verdergaand onder druk zetten en uitsluiten van ongedocumenteerden, en daarmee tot een verscherping van de problematiek en dus tot meer werk voor de SDB en aanverwante organisaties die zich inzetten voor deze doelgroep.

Feitelijk is dit een beleidsplan voor de meest nabije toekomst, en zullen in de loop van de planperiode aanpassingen worden aangebracht (het is dus een dynamisch plan).

10. Knelpunten en de toekomst

In een vorig beleidsplan vermeldde wij nog dat de regering niet de bereidheid had om uitvoering te geven aan de uitspraak van het Europees Comité voor de Sociale rechten van 2014 waarin werd bepaald dat de Nederlandse regering de plicht heeft om voor ongedocumenteerden te zorgen voor een behoorlijke opvang, zonder voorwaarden.

Inmiddels heeft de regering een aanvang gemaakt met het project Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), te beginnen met een pilot in vijf steden, waaronder Utrecht. Het project beoogt opvang voor ongedocumenteerden die in een periode van ten hoogste zes maanden bereid blijken om terug te keren, lees: Nederland te verlaten. *Dit tenzij alsnog een vergunning tot verblijf kan worden bemachtigd.* Daarnaast is geen ruimte meer voor zelfstandige door de gemeente gesubsidieerde opvang. Bestaande opvanginstellingen gaan deel uitmaken van de LVV. Ongedocumenteerden kunnen dan alleen nog maar in het kader van de LVV bij die opvanginstellingen terecht.

Het te voorzien dat veel ongedocumenteerden buiten de boot zullen vallen. Voorbeelden: staatlozen, mensen die het land van herkomst op goede gronden te onveilig achten (bijvoorbeeld Syrië, Afghanistan), mensen die een gezin vormen met iemand die Nederlander is of tenminste hier rechtmatig verblijft, mensen met ernstige gezondheidsproblemen. En wie na zes maanden nog niet aan terugkeer toe is loopt ernstig gevaar om weer op straat te belanden. Het is duidelijk dat de LVV helaas niet voldoet aan de zeer ruime formulering van het Europees Comité voor de Sociale Rechten.

Voor SDB, dat buiten de structuur van de Utrechtse LVV blijft, zal meer dan genoeg werk overblijven. Met betrekking tot cliënten die niet in een pilotgemeente verblijven verandert uiteraard niets. Wanneer het LVV-project verder over Nederland is uitgerold zal de regering er vanuit gaan dat voor het probleem van de ongedocumenteerden een sluitend systeem is ontstaan. Dit is gebleken en zal ook komende jaren blijken anders te zijn.

11. En dan: een projectplan, of ‘wat te doen’

Het bestuur heeft de belangrijke taak om te zorgen voor de financiële ondersteuning van het bureau. Er is niet alleen geld nodig voor de vaste lasten van het bureau, maar ook en wellicht vooral voor cliëntgebonden kosten, zoals leefgeld, reiskosten, kosten van leges, griffiegelden en eigen bijdragen in kosten van rechtsbijstand.

Het beleid is en blijft dat alleen (anders dan incidenteel) financiële steun wordt gegeven aan cliënten die langdurig door SDB begeleid worden (op juridisch en/of medisch terrein) en die op geen andere manier aan geld kunnen komen. Verder zal zeker nog meer gezorgd moeten worden voor een behoorlijk budget voor tolk- en vertaalkosten.

De uitvoering van deze taak is door individuele inspanningen van bestuursleden zorg gedragen en hebben we tot nu toe geen gebruik gemaakt van een professionele (dure) fondsenwerver.

Het blijft nodig om ook persoonlijk contact te onderhouden met de aangeschreven fondsen.

Sommige fondsen verlangen dat zij tussentijds worden geïnformeerd over de stand van zaken.

Door het LVV-project wordt het nog moeilijker dan voorheen om voor cliënten onderdak in Utrecht te vinden. Er zal door de SDB moeten worden gewerkt om desnoods voor de korte termijn oplossingen te vinden. Juist tijdelijk onderdak is in de stad Utrecht een lastige en kostbare zaak.

Te verwachten is dat het cliëntenbestand grotendeels zal bestaan uit

- 1. alleenstaande ongedocumenteerden die niet in de LVV passen;
- 2. ongedocumenteerden die een gezin vormen met rechtmatig in Nederland verblijvende personen;
- 3. rechtmatig in Nederland verblijvende personen van buitenlandse afkomst die niet adequaat door de reguliere hulpverlening kunnen worden geholpen.

De omvang van de hulpverlening wordt beperkt door de capaciteit van het bureau. De bezetting is klein, twee vrijwilligers, zodat het bureau slechts een klein aantal cliënten op de hierboven geschetste intensieve manier kan helpen. Het zoeken naar een extra vrijwillige bureaumedewerker moet geïntensiveerd worden. Dit is moeilijk, vrijwilligers met de benodigde uitgebreide kennis (o.a. van vreemdelingenrecht) zijn zeer zeldzaam.

De arbeidsomstandigheden op het kantoor zijn uiteraard van belang. Daarom moet aandacht worden gegeven aan apparatuur, meubilair en verlichting. Waar nodig wordt tot aanpassing of vervanging overgegaan.

Veel aandacht zal moeten worden besteed aan contact, overleg en waar nodig samenwerking met andere organisaties die voor de doelgroep van de stichting van belang zijn. Dit dient te gebeuren op bestuurlijk en op uitvoerend niveau, vooral met plaatselijke organisaties zoals het Straatpastoraat.

Tot slot:

steeds moet aandacht worden besteed aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van cliënten, kortom het privacybeleid (AVG).

12. En verder

In een dynamisch projectplan past een agendering van de momenten waarop het wordt geëvalueerd en zo nodig gewijzigd.